

Література.

1. Кушніренко О.А. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт обліку та оподаткування. Збірник наукових праць ВНАУ. 2013. № 3 (80). С. 158-169.

2. Машкова Т.В. Обліково-інформаційне відображення якісних параметрів сільськогосподарських угідь: дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / НУБіП. Київ, 2016. 225 с.

3. Пантохова А.В. облік та аналіз використання і відновлення земельних ресурсів: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / КНТЕУ. Київ, 2016. 260 с.

4. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI/
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.02.2018).

5. Картограми якісного стану ґрунтів України. URL: <http://www.iogu.gov.ua/pasportizaciya/karty-po-vmistu-pozhyvnyh-rechovyn-rn-humus-fosfor-kalij/> (дата звернення: 18.02.2018).

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

***ЯРОВА В.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Доктриною збалансованого розвитку «Україна 2030», визнано, що «чинна економічна модель України вичерпала ресурс для власного самовідновлення і потребує негайної заміни» [4]. Каталізатором для здійснення Україною інноваційного стрибка є головний носій знань і навичок – людина. Проблематика людського капіталу потребує загальної уваги з позицій майбутнього розвитку.

За класифікацією ООН у 1990 році за випуском промислової продукції Україна була співставна до Франції – п'ятою за величиною економікою країни. Національне багатство країни (запаси мінерально-сировинних ресурсів, родовища, родючі ґрунти) оцінювалося у 6,8 трлн дол. США [1]. Україна деградує технічно, економічно і соціально. На фоні розбалансування цін на товари першої необхідності, послуги ЖКГ, на освіту, медицину, зростаючого безробіття і одночасної нестачі кваліфікованих кадрів, економіка України не здатна використати модель економічного зростання. Зростання зарплат і пенсій не компенсує зростання цін.

У цих умовах соціальна відповідальність підприємців, бізнесу, держави відіграє велику роль у підвищенні рівня і якості життя населення, створенні нових робочих місць, вирішенні соціальних проблем за рахунок розвитку економіки.

Питання соціальної відповідальності роботодавця протягом тривалого часу залишається в числі актуальних. Переважно дискусія триває стосовно можливостей вбудовування концепції соціальної відповідальності у функціонування суб'єкта господарювання, однак висловлюються й думки стосовно необхідності відмови від принципу пріоритетності отримання прибутку як основи функціонування комерційних суб'єктів господарювання, тобто докорінної зміни основ функціонування [2].

На 01.01.2017 р. чисельність наявного населення України (за оцінкою) становила 42584542 особи, у т.ч. 69% міського населення, 31% – сільське населення. За чисельністю населення серед 28 європейських країн вона посідає 6 місце, серед країн світу – 30 місце. За 1970 – 2017 рр. кількість населення України зменшилася на 4,5 млн. осіб. Для оцінки катастрофічності демографічних втрат України зазначимо, що чисельність населення Ірландії становить 4,6 млн. осіб, Латвії – 2,1 млн. осіб, Словенії – 2,1 млн. осіб, Естонії – 1,3 млн. осіб.

За даними перепису населення 1989 р. загальний коефіцієнт народжуваності населення становив 12,6‰ проти 12,1‰ показника смертності, тобто в останнє мали природний приріст 0,5‰. Початок депопуляції Україні відносять до 1991 р., коли вперше за 21 рік отримали природне скорочення населення у розмірі 0,8‰. З 2003 р. процес депопуляції набув незворотного характеру і в Україні розпочалася демографічна криза.

Аналіз інтенсивності депопуляції за 2001-2016 рр. за методом укрупнених ковзних п'ятирічних періодів показав, що за 2001-2005 рр. чисельність населення України скорочувалася в середньому за рік на 0,83% або 398 тис осіб. У 2013-2017 рр. ці показники збільшилися у 2 рази і становлять, відповідно, 1,69 % і 739,9 тис осіб.

Населення України буде скорочуватися і надалі, тому що потенціал демографічного зростання вичерпано. Частка 75-річних жінок в структурі населення більше, ніж 5-річних дівчат. Маємо дисбаланс у співвідношенні статей (частка жінок – 54 %, чоловіків – 46%; на 100 чоловіків припадає 116 жінок). З 60-х років українська жінка не народжувала стільки, скільки потрібно для простого відтворення поколінь. Спеціальний коефіцієнт народжуваності в Україні становить 1,5 дітей на одну жінку (для розширеного відтворення населення необхідно мати 2,2-2,4 дитини).

У 2015 р. Декларацією Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку до 2030 року» визнано роль міграції для розвитку. Скорочення кількості населення України залежно від міграційних процесів становить близько 1/3 частини загального обсягу кількісних втрат. За різними оцінками за межами України працюють і проживають 5-10 млн. українців. Більше 80 % трудових мігрантів їдуть за кордон тому, що не мають змоги заробити на життя в Україні. Середньомісячний заробіток одного трудового мігранта-українця становить 930 доларів США (при середній заробітній платі в Україні у 2016 р. – 193 долари США).

Згідно достатньо загальної теорії управління існує шість рівнів пріоритетів управління суспільством: світоглядний, історичний, ідеологічний, економічний, генна зброя, військова зброя. Економічний пріоритет лише на четвертому місці, на першому – світоглядний. Реальний сектор національної економіки має бути модернізований на принципово нових засадах інноваційності та ефективного використання потенціалу людини. Проте, навіть відновлення миру і економічне зростання лише поліпшать, але не вирішать демографічну кризу. Виключно економічними методами подолати цю проблему неможливо. Про це свідчить досвід високо розвинених країн Європи, у яких на фоні високих економічних показників спостерігаються низькі показники народжуваності.

Література.

1. Ещенко П.С. Украинская «великая депрессия»: как из нее выйти? Монография / П.С. Ещенко. Киев: Дакор, 2017. 248 с.
2. Конопліна Ю.С. Соціальна відповідальність у контексті соціального страхування. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 40. С. 125-137. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_16.
3. Лібанова Е., Курило І. Що очікувати українцям до 2050 року? URL: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3150/188/110867/http://www.umoloda.kiev.ua/number/3150/188/110867/>
4. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку / Жилінська О., Мельничук О., Антонюк Л., Гуменна О., Радчук А., Столярчук А., Тарута С., Харламова Г., Чала Н., Шнирков О. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164 с.
5. Ярова В.В. Зайнятість сільського населення в системі соціальної відповідальності аграрних підприємств. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія «Економічні науки». 2012. Том 14. №1(51). С. 406-413.